

Bomenroute Mheenpark

Een wandeling door het Mheenpark in Apeldoorn

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

 Apeldoorn

Route

Start: Zilverschoon 108 7322 GK Apeldoorn (sporthal Mheenpark)

De route is ongeveer 2 km.

De route is in de vorm van een acht: een rondje ten oosten van de brug bij boerderij de Groenhoeve en een tweede ten westen van de brug. Je komt routepunt 4 dus tweemaal tegen.

Op de laatste pagina van dit boekje vind je een kaart met de route in het Mheenpark.

Je kunt de route ook lopen met behulp van de IVN Routes app (gratis te downloaden).

Deze Apeldoornse bomenroute is een educatief samenwerkingsproject van de gemeente Apeldoorn en IVN Apeldoorn.

Bij de 27 beschreven boomsoorten zijn genummerde naambordjes aangebracht om de boom te leren (her)kennen en te ontdekken dat bomen belangrijker zijn dan je denkt.

Geschiedenis Mheenpark

Ooit was op deze plek een landgoed De Mheen te vinden, waaraan het park dan ook zijn naam dankt. Rond erve De Mheen lagen weilanden en 'kavels', percelen die in 1914 geveild werden.

Niet lang daarna kwamen de plannen voor de uitbreiding van Apeldoorn met 'echte' woonwijken op tafel. De wijk Zevenhuizen werd in de zestiger jaren van de 20ste eeuw gebouwd.

In 1973 gingen draglines aan het werk om het Mheenpark te realiseren. In 1975 was het 22 ha grote park gereed

en fungeert als groene long van de wijk die onder andere zorgt voor waterberging, CO₂-opslag en koelte.

De vijvers, met voedselrijk water en vrij veel vis, zijn gegraven als bergingsvijvers die het regenwater tijdelijk opvangen. Ze houden tevens het grondwater op peil.

Het park maakt deel uit van de Apeldoornse ecologische groenstructuur: De Groene Mal. Pogingen om huizen in het park te bouwen, stuitten op hevig verzet van de omwonenden en zijn dan ook afgeblazen.

Inrichting en beheer

Het Mheenpark is waardevol voor de bezoekers om de natuur te beleven en om te bewegen. Het park wordt intensief gebruikt. Niet alleen wordt er gewandeld, gefietst, hardgelopen, gevoetbald, gepicknickt en gevestigd maar daarnaast is er ook een skate- en tennisbaan. Er zijn tal van speeltoestellen, een HUP (Honden Uitlaat Plaats) en een uitnodigend Obstacle Parcours die in 2018 in gebruik werd genomen.

Het Mheenpark is een belangrijk onderdeel van de ecologische groenstructuur van Apeldoorn. Dat is een route waarlangs planten en dieren zich kunnen vestigen en voortbewegen door de stad. Voor zover de gebruiksfuncties van het park dit toelaten is het beheer van het park er op gericht de natuurwaarden zoveel mogelijk te bevorderen. Wilde bloemen krijgen in het gras een kans op plaatsen waar slechts een of twee keer per jaar wordt gemaaid. De beplanting is grotendeels inheems en kruiden groeien er rijkelijk.

Bomen zijn sfeervolle blikvangers. Naarmate ze ouder worden zijn ze steeds meer beeldbepalend. In een park krijgen bomen kansen om uit te groeien. Dat is heel anders dan in een verasteende omgeving met veel asfalt. Na ongeveer 50 jaar hebben veel bomen van het eerste uur een respectabele hoogte bereikt. Hoewel in het Mheenpark van het begin af aan het accent op inheemse aanplant ligt, herbergt het park ook een aantal bomen die niet van hier zijn, exoten genaamd.

Een park is geen statisch gebied, maar vraagt telkens om afwegingen en aanpassingen. Bij herinrichtingsrondes konden buurtbewoners meedenken. Zo worden bomen soms hoger opgekrond en oevers van opslag ontdaan om beter zicht op de omgeving te krijgen. De open structuur van het park is van belang voor de sociale veiligheid, evenals de verlichting. Ook vraagt het maaibeheer om afwegingen tussen het belang van de sporter en het belang van bloemen voor bijvoorbeeld insecten. Dominante brandnetels en berenkluwen langs paden worden teruggedrongen. De laatste jaren vraagt ook de Japanse duizendknoop om maatregelen.

Belang van bomen

Hoe ouder een park, hoe meer de bomen het beeld bepalen. Zij zijn er altijd, in ieder jaargetijde. Afhankelijk van de soort, trakteren zij ons op verrassende bloeiwijzen of vruchten, aantrekkelijke geuren of kleuren. In de winter komen de imposante silhouetten tot hun recht. Bomen - en natuurlijk ook struiken - geven vogels, insecten en kleine zoogdieren nestgelegenheid, voedsel en beschutting. Voor de mens zijn bomen minstens zo belangrijk. Ze verzorgen ons vroeger zo ongeveer van de wieg tot het graf. Door onderzoek is duidelijk geworden dat bomen fijnstof opvangen en CO2 vastleggen. Ook is bewezen dat een groene omgeving de gezondheid van mensen ten goede komt.

Over IVN Natuureducatie

IVN Natuureducatie is een vereniging van vrijwilligers die mensen betrekt bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. Zo'n 25.000 vrijwilligers zijn actief in 165 lokale afdelingen.

Jaarlijks organiseren zij talloze excursies, cursussen, wandelingen en opleidingen. Door de laagdrempelige en educatieve activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur.

IVN Afdeling Apeldoorn organiseert activiteiten voor jong en oud zoals excursies, fietstochten, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud. Voor mensen die zelf op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsroutes gratis te downloaden. Meer informatie op www.ivn-apeldoorn.nl

De boomsoort met bord- en routenummer 1, de grauwe abelen, vind je op de weide grenzend aan het water met de grote speelstenen.

1 | Grauwe abeel (*Populus x canescens*)

Wat opvalt aan deze bomen zijn de tekeningen op de stam, alsof grote ogen je aankijken. Ze worden ook wel omschreven als krokodillenogen. In werkelijkheid zijn het de littekens van verwijderde takken. Grauwe abelen kunnen wel dertig meter hoog worden. Het blad is aan de bovenkant glanzend donkergroen en aan de onderkant grijs tot groen viltig behaard. Door de lange steel kunnen de bladeren ritselen als er een sterke wind is.

De bloei valt vroeg in het voorjaar. Later liggen de mannelijke katjes als dikke, roodachtige, wollige rupsen onder de boom. Door intensief om de boom te maaien voorkom je dat opslag kan uitgroeien.

2 | Zwarte els (*Alnus glutinosa*)

Een els is goed te herkennen aan de zwarte elzenproppen. Deze proppen bestaan uit houtige schijfjes waartussen de zaden zitten. Putters, sijsjes, kepen en staartmezen zijn er dol op. Ze blijven zeker een jaar aan de boom zitten. In het vroege voorjaar hangt de boom vol met mannelijke katjes, bij een beetje wind komen er wolken stuifmeel af. Niet leuk als je last hebt van hooikoorts. En het

gebeurt ieder jaar eerder. De zwarte els is een eenhuizige boom, wat betekent, dat de boom zowel mannelijke als vrouwelijke bloemen heeft. Het blad van de els kan vol gaatjes zitten. De veelvraat is het elzenhaantje, een klein glimmend blauwzwart kevertje van zes à zeven millimeters. De boom overleeft die aantastingen wel. Elzen kunnen goed tegen natte voeten.

3 | Treurwilg (*Salix x sepulcralis*)

De wilg, geknot of niet, hoort bij het Nederlandse landschap. Er zijn veel soorten wilgen, die ook veel van elkaar verschillen. Treurwilgen met hun hangende takken komen aan de waterkant, door de weerspiegeling in het water, extra tot hun recht. De wilgenkatjes die heel vroeg in het voorjaar verschijnen en de boom een goudgele glans geven, zijn een van de eerste pleisterplaatsen voor insecten om aan hun voedsel te komen. In het voorjaar is de treurwilg een van de eerste bomen die kleur aan het park geeft. Wilgen trekken evenals eiken heel veel insecten aan en hebben dan ook een grote ecologische waarde. Deze betrekkelijk jonge wilg vervangt een monumentaal exemplaar, die met een storm in het water belandde.

4 | Beukenhaag (*Fagus sylvatica*)

Voor de boerderij de Groenhoeve staan twee oude beukenhagen. Deze hagen of heggen dateren van vóór de aanleg van het Mheenpark. De beuk leent zich goed voor dit soort hagen. In de winter blijft het bruin verdroorde blad aan de haag zitten. Rondom Sint Jan, 24 juni, vormen bepaalde bomen en struiken nieuwe loten; Sint Jansloten genaamd. Ze geven dan uitbundige, frisgroene accenten in deze haag.

Door de eeuwen heen hebben hagen gefungeerd als erfafscheiding, wild- en windkering. Veel dieren kunnen zich hierlangs veilig verplaatsen, terwijl er ook voedsel, nestgelegenheid en beschutting in te vinden is. De Drentse familie Groen liet de Groenhoeve in 1930 bouwen. De schuur werd in 1998 in oude luister hersteld. Deze haag van geschoren beuken heeft niets te maken met haagbeuken, dat zijn hele andere bomen (zie nr. 27).

5 | Zilverlinde (*Tilia tomentosa*)

Bij lindes lopen de knoppen vaak aan de voet van de stam uit. Er vormt zich dan een zogenaamde broek, als er tenminste niet gesnoeid wordt. De bloesem van de zilverlinde die eind juli intens zoetig ruikt, lokt bijen en hommels. Luister maar eens onder de boom in die tijd. De witwollige onderzijde van het blad doet zilverachtig aan, vandaar de naam. Het hartvormige blad heeft dichters geïnspireerd en geliefden aangetrokken.

De zilverlinde is uitstekend bestand tegen vervuilde lucht en wordt tegenwoordig veel aangeplant. Bovendien hebben zilverlindes in tegenstelling tot andere lindesoorten weinig last van honing- en roetdauw.

Honingdauw wordt veroorzaakt door bladluizen. Deze zuigen aan het blad en scheiden overtollige suikers uit in zogenaamde honingdauw. De kleverige vloeistof, die omlaag drupt, besprenkelt auto's meubilair en trottoir. Deze noeste arbeid van de bladluizen veroorzaakt overlast voor veel mensen. Roetdauw treedt op, wanneer zich schimmels op de honingdauw vestigen.

Rechts, aan de waterkant staat de

6 | Kaukasische vleugelnoot (*Pterocarya fraxinifolia*)

De Kaukasische vleugelnoot is afkomstig uit de Kaukasus, maar ook in gebieden in Noord Iran komt hij voor. In de achttiende eeuw is deze snelgroeïende boom, van maximaal dertig meter hoog, met zijn korte stam en koepelvormende, dichte kroon naar Europa gebracht. Het is een aanwinst voor onze parken die wel veel ruimte nodig heeft.

Het is een van de weinige bomen die knoppen zonder schubben heeft.

Onder de glanzend groene bladeren, die soms wel samengesteld zijn uit 41 smalle bladeren, bungelen eerst de mannelijke en vrouwelijke katjes. Dan verschijnen in de herfst de slierten met gevleugelde noten van soms wel vijftig centimeter lengte. Het zijn net aangeregen ruggenwerveltjes.

7 | Zoete kers (*Prunus avium*)

In het Mheenpark kom je geen appel-, peren- of pruimenbomen tegen. Er is echter wel een zoete kers te vinden. De witte bloemen, die ongeveer gelijktijdig met de bladeren in april/mei verschijnen, zitten helaas te hoog om goed te kunnen bekijken. Veel andere soorten gekweekte vruchtdragende zoete kersen zijn afgeleid van deze *Prunus avium*. De mahoniekleurige stam, die bij het ouder worden gaat schilferen, vertoont horizontale strepen. Dat is een kenmerk van allerlei soorten prunussen. Vogels doen zich in het najaar te goed aan de kleine kersen. In het najaar trakteert de boom ons op aantrekkelijke herfstkleuren van geel tot rood.

10 meter verder, aan de waterkant staat de 8 | Moerascypres (*Taxodium distichum*)

Deze moerascypres heeft uitzicht op een paar soortgenoten op de tegenovergelegen oever. Ze behoren tot de familie van de mammoetbomen. In 1941 ontdekte een Japanse geleerde de fossiele resten van deze boom. In hetzelfde jaar stuitte een Chinese houtvester op drie levende exemplaren langs de Jang-tse-tjiang.

De takken zijn bezet met fijne platte naalden, die in de herfst kleurrijk afvallen. Wat zijn naam betreft staat hij op de goede plek. Wat de

bodemsoort betreft heeft hij het niet zo naar zijn zin, want het groeitempo, ook van zijn soortgenoten aan de overkant, blijft ver achter bij wat hij in het verre China presteert. Kijk eens achter de boom daar is een begin van de markante luchtwortels te zien.

9 | Plataan (*Platanus x hispanica*)

De bomen met hun beigegroene, gevlekte stam hebben niets onder de leden. Deze camouflage print hoort bij platanen en is voor ons een kenmerk. Deze plataan is een Oosterse plataan. Wanneer in de herfst het handvormige blad van de bomen valt, blijven wel tot in maart de bruine vruchtbolletjes met een doorsnee van circa drie centimeter zichtbaar aan de kale takken bungelen in de kruin van de boom.

Wanneer ze de tijd gegund wordt, kunnen het monumentale bomen worden, zowel in hoogte als in leeftijd. Platanen worden veel aangeplant in steden. Ze kunnen flink wat uitlaatgassen, stof en verdichting van de bodem door asfaltering verdragen en zijn bestand tegen een warmer klimaat.

Kijktip: wanneer je weer bij het startpunt voor de sporthal bent zie je platanen die het veel beter doen. En bij het busstation in Apeldoorn vormen ruim dertig platanen een gezamenlijk dak boven de wachtende op de bussen.

10 | Boomhazelaar (*Corylus colurna*)

De boomhazelaar of Turkse hazelaar komt, zoals zijn naam al aangeeft, uit Zuidoost-Europa. Ze vertonen veel overeenkomst met de hazelaar, die alleen als heester voorkomt. Dit is een boomsoort die een warmer klimaat aan kan. De bloei is vroeg in februari met geelbruine katjes. Bij deze boomhazelaar, die maximaal 22 meter hoog kan worden, is alles groter in verhouding tot de gewone hazelaar. De vruchten zijn als het ware gegroepeerd, circa vier stuks bij elkaar en omgeven door een ingesneden houtig omhulsel. De noten zijn iets langwerpiger dan de gewone hazelnoot en goed eetbaar. Vraag eens iemand zijn ogen dicht te doen en geef zo'n vrucht om te voelen. Succes verzekerd.

11 | Amberboom (Liquidambar styraciflua)

Deze kegelvormige uit Noord Amerika afkomstige amberboom, dus een exoot, wordt vooral in parken aangeplant vanwege zijn uitbundige herfstkleuren. Goudgeel, oranje, purper en scharlaken maken van deze boom in de herfst een soort fakkel. Het blad is handvormig met sterk toegespitste punten. De geelachtige, weinig opvallende bloei, die zich tegelijk met het blad ontpopt valt amper op. De sterachtige vruchtbollen des te meer ook omdat ze de hele winter aan de boom blijven hangen. In zijn land van herkomst werd de hars van deze boom, amberbalsem, gebruikt in de kauwgomindustrie. De geur van de gom heeft verwantschap met de ambergeur. De kostbare amber, die zo geliefd is in de parfumindustrie, komt echter uit de darmen van een potvis. Steeds vaker worden amberbomen aangeplant, ook in zuilvorm. Er zijn bij deze boom nogal wat takken afgebroken.

Kijktip: Aan de overzijde rechts achter de HUP (Honden Uitlaat Plaats) zijn twee minder beschadigde exemplaren te vinden.

Even verder, aan de linkerkant.

12 | Hongaarse eik (Quercus frainetto)

Het Mheenpark herbergt verschillende soorten eiken. De Hongaarse eik die in 1890 in Nederland geïntroduceerd werd, is een snelle groeier. Het diepgroene blad dat wel twintig centimeter lang kan worden heeft markante regelmatige en diepe lobben; inkepingen. Als park- en laanboom zie je hem steeds vaker. Het hout is zwaar en duurzaam, maar moeilijk te bewerken, waardoor het niet geschikt is voor de meubelindustrie. Het wordt onder andere gebruikt voor waterwerken en spoorbielzen. In Nederland kom je hem alleen als sierboom tegen.

13 | Zomereik (*Quercus robur*)

De zomereik is een echte inheemse boom. Wanneer deze eiken de ruimte krijgen kunnen het beeldbepalende exemplaren worden zowel in de breedte als in de hoogte, van maximaal 45 meter. Ook wat leeftijd betreft steken ze veel andere soorten de ogen uit. Robur betekent dan ook stoer. In Europa zijn zomereiken gevonden van wel achttienduizend jaar oud, waarmee ze de oudste levende planten van ons werelddeel zijn. De zomereik is herkenbaar aan de korte bladsteel en de langer gesteelde napjes met eikels. Op eiken vind je heel veel soorten insecten, waardoor deze boom interessant is voor vogels, die er hun kostje bij elkaar scharrelen.

14 | Moeroseik (*Quercus palustris*)

De moeroseik komt oorspronkelijk uit noordoosten van de VS en wordt daarom exoot genoemd. Eind 18e eeuw kwam deze boomsoort naar Europa. Je vindt hem nooit in bossen, maar wel langs straten, in parken en plantsoenen. Het puntige en diep ingesneden blad kan wel tien centimeter lang worden. Pas als deze boomsoort vijftien tot twintig jaar is draagt hij eikels. De eikels hebben een kort steeltje en zijn klein. Om te kiemen hebben ze een koude periode nodig. Jonge twijgen die uitlopen zijn eerst rood en worden later groen. Het blad verkleurt in de herfst intens roodbruin. Karakteristiek zijn de dwars afstaande takken.

15 | Rode beuk (*Fagus sylvatica atropunicea*)

De beuk is de onbetwiste koning onder de bomen. De dichte bladerkroon met takken die dakpansgewijs over elkaar vallen, zorgt ervoor dat onder beuken niets kan groeien. Jonge opslag doet zijn best, maar heeft geen kans. Als solitaire boom in een park is vooral de rode beuk een sfeerbepalende blikvanger. Bij warm weer is het heel aangenaam onder het dichte bladerdak. Het scheelt enkele graden. Wat leeftijd betreft haalt een beuk het niet bij een eik. Met tweehonderd jaar is deze boom aan het einde van zijn leven, onder gunstige omstandigheden. Op de Veluwe arme zandgrond heeft een beuk ongunstige groeiomstandigheden.

De bloei van een beuk is weinig opvallend. De bekende driekantige beukenootjes staan op het menu van veel vogelsoorten. Vooral beuken in de stad krijgen het moeilijk bij een warmer wordend klimaat.

16 | Moseik (*Quercus cerris*)

In het Mheenpark kun je naast de Hongaarse, de zomer-, de winter- en de moeraseik ook de moseik vinden. Wanneer je in de herfst de napjes van de eikels onder de boom vindt, begrijp je waar zijn naam vandaan komt. Het napje is bezet met lange teruggebogen grijs behaarde schubben. De bladeren zijn stevig om aan te voelen. Wie de kans krijgt de bladknoppen van dichtbij te bekijken kan draadachtige steunblaadjes ontdekken, die als

sliertjes de knop opvrolijken. Maar dat zal bij veel bomen niet lukken omdat ze hoog opgeschoren zijn en de takken dus onbereikbaar zijn. Dat is niet de echte vorm van een boom, die heeft zijn takken tot aan de grond als die solitair staat. Een warmer klimaat is geen probleem voor deze boomsoort.

Even verder rechts, op de kruising 17 | Papierberk (*Betula papyrifera*)

De berken met hun schilferende witte stam zijn blikvangers op het speelveld. Vooral deze soort levert flinterdunne schorsvelletjes die vogels graag gebruiken voor de bekleding van hun nest. Je kunt ze in het voorjaar dan ook driftig trekkend bezig zien. In het voorjaar is de boom versierd met berkenkatjes. Onderdelen van de berken werden door de eeuwen heen voor allerlei doeleinden gebruikt zoals het aftappen van sap voor berkenhaarwater, de berkentakken voor bezems en de schors om vuurtjes aan te maken. De stammen werkten langs zandwegen als reflectoren toen de Veluwe nog een 'woest en bijster land' was.

18 | Tamme kastanje (*Castanea sativa*)

De tamme kastanje is geen familie van de paardenkastanje. De bladeren verschillen sterk. De tamme kastanje heeft een langwerpige blad dat scherp getand is. De boom houdt van vochthoudende grond. Het hout is sterk en wordt gebruikt om er onder andere duigen voor wijnvaten en roeispanen van te maken. Hij bloeit in mei/juni met lange katjesachtige mannelijke bloemen, leuk om die eens goed te bekijken. Het zijn net kralensnoeren die licht afsteken tegen het donkergroene blad, alsof de boom een coupe soleil heeft gehad. In de herfst vinden we de vruchten in de bolster met scherpe stekels. Naar verluidt hebben de Romeinen de tamme kastanje - zeer geschikt als veevoer - naar Nederland gebracht. Het is een boom die bestand is tegen een warmer klimaat.

20 meter verder, ook aan de linkerkant.

19 | Robinia (*Robinia pseudoacacia*)

De Robinia of valse acacia is een goed ingeburgerde graag geziene immigrant, die weinig eisen stelt aan de grond. De Franse tuinman Jean Robin bracht in 1601 de zaden mee uit het oosten van Noord

Amerika
, niet
wetend
dat de
Robinia
het heel

goed zou gaan doen als park-, laan- en taludboom in West-Europa. Het hout van de Robinia kan wedijveren met het tropische hardhout. In juni bezoeken de bijen de sierlijke welriekende bloemen. De smalle peulen blijven lang aan de boom hangen, waarvan trouwens bijna alle delen giftig zijn. De sterk gegroefde bast van oudere exemplaren kan indrukwekkende kabelmotieven vertonen. De Robinia zorgt zelf goed voor verjonging om zich heen en kan een warmer wordend klimaat goed verdragen.

20 | Zuileik (*Quercus robur fastigiata*)

Op meer plekken in de wijk Zevenhuizen vind je deze grote statige bomen die aan populieren doen denken. Mis! We hebben hier met eiken in zuilvorm te maken: zuileiken. Kijk maar naar het blad en de knoppen. Deze exemplaren zijn zeker al 15 meter hoog maar kunnen doorgroeien tot 20 meter. Ondanks hun hoogte zijn ze goed bestand tegen wind. Het zijn markante bakens, die bijzonder afsteken tegen hoge gebouwen, zoals de witte flats aan de Mheenlaan. Bomen zoals de eik en de beuk kennen jaren van overvloed en magere jaren wat hun vruchtproductiviteit betreft. Iedere boom heeft zijn eigen cyclus. Jaren met veel eikels en beukenootjes heten ook wel mastjaren. De warme en droge zomers doorbreken die cyclus.

Aan de rechterkant.

21 | Es (*Fraxinus excelsior*)

De naam excelsior betekent hoger of verhevener, wat erop duidt dat deze boom boven andere bomen uitsteekt, wel tot 40 meter hoog. 's Winters zijn de elegant omhoog gerichte takken van de essen gesierd met gitzwarte knoppen. Essen zijn naaktbloeiers, dat wil zeggen dat eerst de bloei op het kale hout verschijnt en dan pas het blad. In de zomer hangen de zaden in groene, later in bruine, trossen aan de boom. Deze blijven als platte boontjes gedurende de hele winter aan de boom bungelen. De es heeft een open kroon waardoor het licht op de grond kan komen en onderbegroeiing een kans krijgt. Het Nederlandse essenbestand wordt belaagd door de 'essentaksterfte', die veel slachtoffers maakt. Het is nu zoeken naar resistente essensoorten.

22 | Chinese esdoorn (*Acer davidii*)

In het Mheenpark kom je verschillende soorten esdoorns tegen. Een andere naam die vaak voor esdoorns wordt gebruikt is ahorn. Esdoorns hebben het typische handvormige blad. Het blad is het nationale symbool in de Canadese vlag de Maple Leaf. Maar het blad van deze boom lijkt helemaal niet op andere esdoornsoorten. Het is dan ook de Chinese esdoorn die ook wel Slangenhuidesdoorn of Streepjesbastesdoorn wordt genoemd door zijn groenwit gestreepte bast. Het blad is langwerpig en donkergroen glanzend, met een hartvormige voet. De herfstkleur van het blad is warm oranje-rood. De bloei is in mei met onopvallende gele trossen. De vrucht is wel het bekende gevleugelde neusje, dat aan een propeller doet denken. De boom kan een hoogte van 7-10 m bereiken.

23 | Balsempopulier (*Populus balsamifera*)

Wandelaars in april kunnen zo ongeveer bedwelmd raken door het aroma van de balsempopulier. De balsemgeur wordt verspreid wanneer de bladknoppen ontluiken. Deze populier doet het goed aan de rand van het water en is een spontane zaailing. Wanneer de bloei van de boom voorbij is lijkt de grond bezaait met sliertjes ongebleekt katoen. Populieren zijn snelgroeïende bomen waarvan het hout onder andere gebruikt werd in de klompenmakerij. In Zevenhuizen werden in de beginfase nogal wat populieren

aangeplant om de wijk op korte termijn een groen aanzien te geven. Zij moesten na verloop van tijd wijken voor de blijvers, die meer tijd nodig hadden om de wijk een groen beeld te geven, zoals eiken.

24 | Paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*)

De paardenkastanje, ook wel wilde kastanje genoemd, dankt zijn naam aan de vorm van het bladmerk op de tak, dat lijkt op een hoefijzer. De boom wordt voornamelijk vanwege zijn sierwaarde aangeplant. De donkerbruine klevende knoppen, het ontvouwen van het geplooid blad en vooral de bloei met witte of roze kaarsjes maken hem tot een geliefde parkboom. Deze bomen hier krijgen op een paar na geen kastanjes. Zo zijn ze gekweekt. Van de twaalfhonderd kastanjes in Apeldoorn is, eind 2008, ongeveer 40% aangetast door de gevreesde kastanjabloedingsziekte. In het Mheenpark zijn (nog) geen sporen van de ziekte ontdekt. De veroorzaker, een bacterie, heeft men wel getraceerd, maar een remedie is nog niet gevonden.

Rechts in het bosje

25 | Zwarte berk (*Betula nigra*)

De berk heeft veel verschillende verschijningsvormen. In het Mheenpark is naast de papierberk hier de zwarte berk te vinden. Zwarte berken hebben een, voor berken, opvallend donkere stam en een rafelige bast. Dit is overigens van oorsprong een Amerikaan. De katjes in het vroege voorjaar kom je bij alle berkensoorten tegen. De berk is een van de eerste hooikoorts bezorgers en levert een overvloed aan flinterdun gevleugeld zaad, dat door de wind wordt meegevoerd.

links van pad

26 | Bergiep of ruwe iep. (*Ulmus glabra*)

Langs Nederlandse grachten en op dijken zijn vaak iepen aangeplant. Het behoud van iepen blijft een zorg ten gevolge van de venijnige iepziekte. De bergiep of ruwe iep is daar gevoelig voor. De veroorzaker van deze ziekte, een schimmel, wordt verspreid door verschillende soorten iepenspintkevers. Volwassen kevers verspreiden de schimmel vliegend van de besmette boom naar de (nog) gezonde boom. De schimmel gedijt goed in de gangen die larven van de kever in de boom maken. In de sapstroom van de boom vermeerderd en verplaatst de schimmel zich. Er staan niet zoveel bergiepen in Apeldoorn. Deze iep heeft een klein blad waardoor het kenmerkende asymmetrische blad en de scheve bladvoet moeilijker te zien zijn. De flinterdunne bijna ronde, gevleugelde zaden veroorzaken in het voorjaar sprookjesachtige sneeuwstormen. Onder andere meerkoeten doen zich te goed aan de zaden.

27 | Haagbeuk (*Carpinus betulus*)

De naam haagbeuk is misleidend, want er bestaat geen verwantschap met de beuk. De Latijnse toevoeging *betulus* wil aangeven dat het blad overeenkomst vertoont met het berkenblad. De naam haagbeuk duidt op het gebruik van de boom als haag. De boom kan snoei goed verdragen en is dus bij uitstek geschikt voor vormsnoei. Wanneer je in de winter naar de takkenstructuur van de bomen kijkt valt het op dat de takken heel dicht in waaivorm bij elkaar

staan. In april/mei verschijnen de hangende, gele mannelijke katjes van ongeveer 5 cm en de vrouwelijke, kleinere groene katjes. De gevleugelde zaden hangen in markante mobiles aan de boom. De schors is gevoelig voor zonnebrand. De boom beschermt zich hiertegen door een lage aanzet van takken. Dit is de laatste boomsoort van de route, Op de kruising rechtsaf ga je terug naar het startpunt.

Bomen

Wanneer wij oud zijn en versleten en weten dat wij niets meer weten, de vrienden ons zijn voorgedaan en ons wat leeg hier lieten staan. De kinders eigen leven leiden en eigen strijd hebben te strijden, dan blijven ons de grote vrienden die we eertijds op een afstand minden, de vrienden met een langer leven dan aan de mensen is gegeven. De bomen die ons zagen komen de bomen die ons zagen gaan die bomen zullen van ons dromen als wij allang zijn heengegaan. **C. R. A. van Stolk (1895-1974)**

Slotwoord

Deze wandeling is 'opgehangen' aan 27 verschillende boomsoorten in dit park. Er staan natuurlijk ook prachtige struiken, zoals de vlier, de kardinaalsmuts, de meidoorn, de kornoelje en niet te vergeten het krentenboompje. Een greep uit de wilde bloemen die hier volop in de bermen voorkomen: dovenetels. koekoeksbloemen, toortsen, klokjes

en Maartse viooltjes. Langs het water vind je onder andere moerasspirea, watermunt, groot hoefblad. Al deze bloemen worden bezocht door vliegend en kruipend grut. Insecten vormen weer een bron van voedsel voor vogels. Natuur betekent eten en gegeten worden. Vooral 's ochtends vroeg in het voorjaar word je getraakteerd op een concert van bijvoorbeeld zanglijsters, merels, mezen en heggemussen. De zwart-witte eksters groepen soms wel met twintig stuks samen. Geregeld kun je de goudvink zien. Ook is de ijsvogel waargenomen. Bijzondere wintergasten, zoals de appelvink, zijn niet zeldzaam. In de herfst zorgen vele soorten paddenstoelen voor de afbraak en opruiming. Als je de route ook in andere seizoenen loopt, kun je ervaren hoe mooi en waardevol het Mheenpark is als deel van een ecologisch lint door de stad Apeldoorn.

Colofon

Deze uitgave is een geheel herziene versie van het boekje uit 1999/2009.

Deze route en andere routes in en rond Apeldoorn

vind je ook in de IVN Routes app. Je ziet onderweg op de smartphone waar je bent en krijgt interessante informatie op de punten langs de route. Zo heb je je eigen – digitale - IVN Natuurgids bij je.

Kom je tijdens de tocht een wijziging tegen in de route of de informatie? Laat het ons weten via routes@ivn-apeldoorn.nl

Disclaimer: IVN Natuureducatie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade op welke wijze dan ook ondervonden door gebruik te maken van deze route. (versie: 2021-02)

Wandelroutekaart van het bomenpad mooi Mheenpark

Deze route is ook beschikbaar via de IVN Routes app. Je ziet onderweg op de smartphone waar je bent en krijgt interessante informatie op diverse punten langs de route. Zo heb je je eigen – digitale - IVN Natuurgids bij je.

De IVN Routes app is gratis te downloaden in de Google Play Store en in de Apple Store. Ook het downloaden van routes is gratis.

1	Grauwe abeel	10	Boomhazelaar	19	Acacia
2	Zwarte els	11	Amberboom	20	Zuileik
3	Treurwilg	12	Hongaarse eik	21	Es
4	Beuk in haagvorm	13	Zomer eik	22	Chinese esdoorn
5	Zilverlinde	14	Moeraseik	23	Balsempopulier
6	Kaukasische vleugelnoot	15	Rode beuk	24	Paardenkastanje
7	Zoete kers	16	Moseik	25	Zwarte berk
8	Moerascypres	17	Papierberk	26	Bergiep
9	Plataan	18	Tamme kastanje	27	Haagbeuk